

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

7 декември 2023 година *

„Преюдициално запитване — Земеделие — Финансиране от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) — Регламент (ЕС) № 1305/2013 — Подпомагане на развитието на селските райони — Член 29, параграф 3 — Биологично земеделие — Финансово подпомагане на биологичното производство в преход — Понятията „първоначален период“ и „преходен период“ — Регламент (ЕО) № 889/2008 — Биологично пчеларство — Минимален преходен период — Член 38, параграф 3 — Регламент (ЕО) № 834/2007 — Член 17 — Преход“

По дело C-329/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Върховен административен съд (България) с акт от 27 април 2022 г., постъпил в Съда на 17 май 2022 г., в рамките на производство по дело

Заместник изпълнителен директор на Държавен фонд „Земеделие“

срещу

IW,

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: Z. Csehi (докладчик), председател на състава, M. Ilešić и D. Gratsias, съдии,

генерален адвокат: A. M. Collins,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за заместник изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“, от И. Б. Зарева,
- за IW, от Д. Орманов, адвокат,
- за Европейската комисия, от Г. Колева и A. Sauka, в качеството на представители,

* Език на производството: български.

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета (ОВ L 347, 2013 г., стр. 487) и на член 36, параграф 1, член 37, параграф 1 и член 38 от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията от 5 септември 2008 година за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти по отношение на биологичното производство, етикетирането и контрола (ОВ L 250, 2008 г., стр. 1).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между заместник изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ (България) (наричан по-нататък „заместник изпълнителният директор“) и регистрирания като земеделски стопанин IW относно отказ за предоставяне на финансова помощ по мярка 11 „Биологично земеделие“ от българската Програма за развитие на селските райони 2014—2020 г. (наричана по-нататък „въпросната мярка“) с мотива, че като кандидат за подпомагане IW не е спазил изискването да не се надвишават минималните преходни периоди към биологично производство.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент (ЕО) № 834/2007

- 3 Съображение 25 от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 година относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91 (ОВ L 189, 2007 г., стр. 1) гласи:

„[...] приема [се] за целесъобразно използването на знака на ЕС да се ограничи до продукти, които съдържат само или почти само биологични съставки, за да не се подвеждат потребителите относно биологичния характер на целия продукт. Следователно не трябва да се разрешава той да се използва при етикетиране на продукти от преход към биологично производство [...]“.

4 Член 2 от този регламент е озаглавен „Определения“ и предвижда:

„За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

а) „биологично производство“ означава използване на метод на производство, съответстващ на определения в настоящия регламент разпоредби, на всички етапи на производство, обработка и разпространение;

[...]

е) „животновъдство“ означава отглеждане на домашни или опитомени сухоземни животни (включително насекоми);

[...]

з) „преход“ означава преход от небιологично към биологично земеделие в рамките на определен срок, по време на който са прилагани разпоредбите относно биологичното производство;

[...]“.

5 Член 17 от този регламент е озаглавен „Преход към биологично производство“ и гласи:

„1. Прилагат се следните разпоредби за стопанство, в което започва биологично производство:

а) преходният период към биологично производство започва най-рано тогава, когато операторът е уведомил компетентния орган за дейността си и е включил стопанството си към системата за контрол в съответствие с член 28, параграф 1;

б) по време на преходния период към биологично производство са в сила всички разпоредби от настоящия регламент;

в) определят се преходни периоди към биологично производство в зависимост от вида земеделски или животински продукти;

[...]

е) животните и животинските продукти, произведени през посочения в буква в) преходен период към биологичното производство, не се пускат на пазара с указания в член 23 и член 24 обозначения, използвани при етикетиране и рекламиране на продукти.

[...]“.

Регламент № 889/2008

6 Съображение 23 от Регламент № 889/2008 гласи:

„Преходът към метод на биологично производство изисква определени периоди на адаптация на всички използвани средства. В зависимост от предишното земеделско производство следва да се установят специфични периоди от време за различните сектори на производство“.

7 Член 36 от този регламент е озаглавен „Растения и растителни продукти“, съдържа се в глава 5 от дял II от посочения регламент, озаглавена „Разпоредби за прехода“, и в параграф 1 предвижда:

„За да се считат растенията и растителните продукти за биологични, разпоредбите за производството, посочени в членове 9, 10, 11 и 12 от Регламент [№ 834/2007] и глава 1 от настоящия регламент и, по целесъобразност, изключенията от разпоредбите за производство в глава 6 от настоящия регламент трябва да се прилагат върху земеделските площи в преходен период най-малко две години преди сеитба или, при ливади или площи с многогодишни фуражни култури — поне две години преди употребата им като фураж, произведен по метода на биологичното земеделие, или при многогодишни култури, различни от фуражните, най-малко три години преди първата реколта от биологични продукти“.

8 Член 37 от посочения регламент е озаглавен „Конкретни разпоредби за преход на земеделска земя във връзка с биологично животновъдство“ и в параграф 1 предвижда:

„Разпоредбите за преход, посочени в член 36 от настоящия регламент[,] се прилагат към целия район на производствената единица, върху която се произвежда фураж за животните“.

9 Член 38 от същия регламент е озаглавен „Животни и животински продукти“ и гласи:

„1. Когато в стопанство са въведени отглеждани по небиологичен начин животни в съответствие с член 14, параграф 1, буква а), подточка ii) от Регламент [№ 834/2007] и член 9 и/или член 42 от настоящия регламент и ако продуктите от животните се продават като биологични продукти, разпоредбите за производство, посочени в членове 9, 10, 11 и 14 от Регламент [№ 834/2007] и в глава 2 от дял II и, по целесъобразност, в член 42 от настоящия регламент са били прилагани поне:

- а) 12 месеца при еднокопитни и едър рогат добитък, включително *bubalus* и от видовете на бизоните, и във всеки случай поне три четвърти от жизнения им цикъл;
- б) шест месеца за случаите на дребните преживни животни, свине и животни за мляко;
- в) 10 седмици за птици за производство на месо, въведени в стопанството, преди да навършат три дни;
- г) шест седмици за случаите на птици, използвани за производство на яйца.

2. Когато в дадено стопанство в началото на преходния период има животни, отглеждани по небиологичен начин, в съответствие с член 14, параграф 1, буква а), подточка iii) от Регламент [№ 834/2007], техните продукти може да се приемат за биологични, ако има едновременно преход към биологично производство на цялата производствена единица,

включително животните, пасищата и/или каквито и да било площи, използвани за хранене на животните. Общият период на комбиниран преход за наличните животни и тяхното потомство, пасищата и/или каквито и да било площи, използвани за хранене на животните, може да се намали до 24 месеца, ако животните са хранени главно с продукти от производствената единица.

3. Пчелните продукти могат да бъдат продавани с означения за биологичния начин на производство само когато разпоредбите, посочени в настоящия регламент, са спазвани в течение най-малко на една година.

4. Периодът на преход за пчелини не се прилага в случай на прилагане на член 9, параграф 5 от настоящия регламент.

5. По време на периода на преход восъкът се заменя с восък, произхождащ от биологично пчеларство“.

Регламент № 1305/2013

10 Съображение 23 от Регламент № 1305/2013 предвижда:

„Плащанията за земеделските стопани за преминаване към или поддържане на биологично земеделие следва да ги насърчават да участват в такива схеми и по този начин да се отговори на нарастващите нужди на обществото за използване на екологосъобразни селскостопански практики и високи стандарти за хуманно отношение към животните. С оглед увеличаване на полезните взаимодействия при биологичното разнообразие, генерираните от мярката за биологично земеделие ползи [...] следва да се насърчават [...]. С цел избягване на широкомащабно връщане на земеделските стопани към конвенционално земеделие, следва да се подпомагат мерки за преминаване към биологично земеделие и за поддържането му. Плащанията следва да допринасят за покриването на направените допълнителни разходи и пропуснатите доходи, произтичащи от поетия ангажимент, и следва да покриват единствено онези ангажименти, които надхвърлят приложимите задължителни стандарти и изисквания. Държавите членки следва също да гарантират, че плащанията за земеделските стопани не водят до двойно финансиране по настоящия регламент и по Регламент (ЕС) № 1307/2013 [на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на правила за директни плащания за земеделски стопани по схеми за подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕО) № 637/2008 на Съвета и Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета (ОВ L 347, 2013 г., стр. 608)]. С цел да се гарантира ефективното използване на ресурсите на [Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)], подкрепата следва да се ограничи до действащи земеделски стопани по смисъла на член 9 от Регламент № 1307/2013“.

11 Член 29 от Регламент № 1305/2013 е озаглавен „Биологично земеделие“ и гласи:

„1. Подпомагането по настоящата мярка се предоставя на хектар земеделска площ, на земеделски стопани или групи земеделски стопани, които доброволно се ангажират да преминат към или да поддържат практиките и методите за биологично земеделие, определени в Регламент [№ 834/2007], и които са действащи земеделски стопани по смисъла на член 9 от Регламент [№ 1307/2013].

[...]

3. Ангажиментите по настоящата мярка се поемат за период от пет до седем години. При предоставяне на помощ за преминаване към биологично земеделие държавите членки могат да определят по-кратък първоначален период, съответстващ на преходния период. Когато подпомагането се предоставя за поддържането на биологично земеделие, държавите членки могат да предвидят в своите програми за развитие на селските райони ежегодно удължаване след изтичане на първоначалния период. По отношение на нови, свързани с поддържането ангажименти, следващи непосредствено ангажимента, изпълнен в първоначалния период, държавите членки могат да определят по-кратък период в програмите си за развитие на селските райони.

[...]“.

Българското право

- 12 Член 11, алинея 5 от Наредба № 4 от 24 февруари 2015 г. за прилагане на мярка 11 „Биологично земеделие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014—2020 г. (наричана по-нататък „Наредба № 4“) предвижда:

„(5) Подпомаганите лица получават плащания по ал. 1 за срок, който не надвишава минималните периоди на преход към биологично производство съгласно чл. 36, ал. 1, чл. 37, ал. 1 и чл. 38 от Регламент [№ 889/2008]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 13 IW подава заявление за финансово подпомагане, с което кандидатства за втора поредна година по направление „Биологично пчеларство“ от въпросната мярка. С него той заявява за преход към биологично земеделие 150 броя пчелни семейства в пчелин в село Белица (България).
- 14 Заместник изпълнителният директор издава уведомително писмо за въпросната мярка за 2016 г., с което по същество отхвърля заявлението.
- 15 IW обжалва това писмо пред Административен съд Сливен (България), който го отменя и връща делото като административна преписка на заместник изпълнителния директор за ново произнасяне по заявлението на IW за финансово подпомагане.
- 16 След повторно разглеждане на заявлението заместник изпълнителният директор издава второ уведомително писмо по въпросната мярка за 2016 г., с което отново отказва да предостави исканото подпомагане (наричано по-нататък „второто уведомително писмо“). В това писмо се посочва, че за декларираните в заявлението за подпомагане за 2016 г. пчелни семейства по въпросната мярка трябва да се счита, че през 2016 г. тече втората година от последно поетия от IW ангажимент по направление „Биологично пчеларство“ и че в случая не е спазено изискването да не се надвишават минималните преходни периоди, предвидено по същество в член 11, алинея 5 от Наредба № 4.
- 17 IW обжалва второто уведомително писмо пред Административен съд Сливен, който препраща делото на Административен съд Хасково (България).

- 18 Този съд отменя второто уведомително писмо и връща делото като административна преписка на заместник изпълнителния директор за ново произнасяне.
- 19 Заместник изпълнителният директор подава касационна жалба срещу решението на Административен съд Хасково пред Върховен административен съд (България), който е запитващата юрисдикция.
- 20 Запитващата юрисдикция има съмнения относно тълкуването на член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент № 1305/2013 и на член 36, параграф 1, член 37, параграф 1 и член 38 от Регламент № 889/2008, което счита за необходимо, за да може да постанови решението си по образуваното пред нея дело.
- 21 При тези обстоятелства Върховният административен съд решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
 - „1) Следва ли разпоредбата на член 29, параграф 3, изречение второ от Регламент [№ 1305/2013] да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна норма [като тази в член 11, алинея 5 (предишна алинея 4) от Наредба № 4], която да ограничава възможността за получаване на финансово подпомагане за биологично производство в преход за срок, който не надвишава минималните периоди на преход, регламентирани в разпоредбите на член 36, параграф 1, член 37, параграф 1 и член 38 от Регламент [№ 889/2008][?]
 - 2) Ако отговорът на първия въпрос е положителен, следва ли същата разпоредба на член 29, параграф 3, изречение второ от Регламент № 1305/2013 г. да се тълкува в смисъл, че държавите членки разполагат с възможност да определят нормативно максимален срок за предоставяне на помощ за преминаване към биологично земеделие единствено и само според вида производство, а не според спецификата на всеки конкретен случай[?]
 - 3) Как следва да се тълкува изразът „държавите членки могат да определят по-кратък първоначален период, съответстващ на преходния“ (член 29, параграф 3[, второ изречение] от Регламент 1305/2013)[?] Употребените в него понятия „първоначален период“ и „преходен“ — синоними ли са или в тях е заложено различно значение[?]
 - 4) Следва ли цитираният в член 29, параграф 3 от Регламент 1305/2013, изречение [второ], израз „държавите членки могат да определят по-кратък първоначален период, съответстващ на преходния“, да се тълкува в смисъл, че цялата мярка „Биологично земеделие“ може да бъде заявена и финансирана за дейност за „преход“ към биологично земеделие, за срок по-кратък от посочения в изречение първо на чл. 29, параграф 3 от цитирания регламент, или че в рамките на общия ангажимент „Биологично земеделие“ има първоначален период, който е за дейност в преход към биологично земеделие[?]“.

По преюдициалните въпроси

- 22 С преюдициалните си въпроси запитващата юрисдикция иска тълкуване на няколко разпоредби от правото на Съюза, в частност на член 29, параграф 3 от Регламент № 1305/2013 и на член 36, параграф 1, член 37, параграф 1 и член 38 от Регламент № 889/2008.

- 23 Най-напред следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическа рамка, която той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност (решение от 26 март 2020 г., *Miasto Łowicz и Prokurator Generalny*, C-558/18 и C-563/18, EU:C:2020:234, т. 43 и цитираната съдебна практика).
- 24 Пак от постоянната съдебна практика обаче следва, че въведеното с член 267 ДФЕС производство е инструмент за сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, чрез който Съдът предоставя на националните юрисдикции насоки за тълкуването на правото на Съюза, необходими им за разрешаване на висящия пред тях спор. Основанието за отправяне на преюдициално запитване е не формулирането на консултативни становища по общи или хипотетични въпроси, а необходимостта от отговор за ефективното решаване на даден правен спор (решение от 26 март 2020 г., *Miasto Łowicz и Prokurator Generalny*, C-558/18 и C-563/18, EU:C:2020:234, т. 44 и цитираната съдебна практика).
- 25 Видно от самия текст на член 267 ДФЕС, отправеното преюдициално запитване трябва да е „необходимо“, за да може запитващата юрисдикция да постанови „нейното решение“ по образуваното пред нея дело (решение от 26 март 2020 г., *Miasto Łowicz и Prokurator Generalny*, C-558/18 и C-563/18, EU:C:2020:234, т. 45 и цитираната съдебна практика).
- 26 Очевидно е обаче, че посочените в първия преюдициален въпрос член 36, параграф 1 и член 37, параграф 1 от Регламент № 889/2008 се отнасят до правилата за преход към биологично производство, съответно, от една страна, на растения и растителни продукти, и от друга страна, на земеделска земя във връзка с биологично животновъдство. Тези разпоредби следователно не са пряко релевантни за разрешаването на спора в главното производство, който се отнася до заявление за финансова помощ за преход към биологично пчеларство.
- 27 Ето защо първият преюдициален въпрос трябва да се обяви за недопустим, доколкото се отнася до член 36, параграф 1 и член 37, параграф 1 от Регламент № 889/2008.
- 28 Член 38 от този регламент обаче е пряко релевантен за разрешаване на спора в главното производство, доколкото в параграф 3 определя минималния преходен период към биологично производство на пчелните продукти.
- 29 Поради това трябва да се приеме, че с въпросите си, които следва да се разгледат заедно, по същество запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент № 1305/2013 трябва да се тълкува в смисъл, първо, че допуска национална разпоредба, която ограничава възможността за получаване на финансово подпомагане за преход на пчелини към биологично пчеларство до минималния преходен период по член 38, параграф 3 от Регламент № 889/2008, второ, че държавите членки могат да определят максимален срок за предоставяне на подпомагане за преход към биологично земеделие единствено и само според вида производство, а не според спецификата на всеки конкретен случай, и трето, че държавите членки могат да решат, че преходът към биологично земеделие може да бъде подпомаган за по-кратък период от предвидения в член 29, параграф 3, първо изречение от Регламент № 1305/13 период от пет до седем години.

- 30 Съгласно постоянната съдебна практика при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се вземат предвид не само нейното съдържание, но и нейният контекст и целите на правната уредба, от която тя е част (решение от 22 януари 2020 г., *Ursa Major Services*, C-814/18, EU:C:2020:27, т. 49 и цитираната съдебна практика).
- 31 Що се отнася до текста на член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент № 1305/2013, следва да се припомни, че съгласно тази разпоредба „[п]ри предоставяне на помощ за преминаване към биологично земеделие държавите членки могат да определят по-кратък първоначален период, съответстващ на преходния период“.
- 32 Най-напред следва да се отбележи, че понятието „преход“ е определено в член 2, буква з) от Регламент № 834/2007 като преход от небиологично към биологично земеделие в рамките на определен срок, по време на който са прилагани разпоредбите относно биологичното производство.
- 33 Член 17 от Регламент № 834/2007 е озаглавен „Преход към биологично производство“ и урежда правилата за стопанства, в които започва биологично производство, като уточнява, от една страна, в параграф 1, буква а), че „преходният период към биологично производство“ започва най-рано тогава, когато операторът е уведомил компетентния орган за дейността си и е включил стопанството си към системата за контрол в съответствие с член 28, параграф 1, и от друга страна, в параграф 1, буква б), че по време на преходния период към биологично производство са в сила всички разпоредби от същия регламент.
- 34 Член 17, параграф 1, буква в) от този регламент предвижда, че преходните периоди към биологично производство се определят в зависимост от вида земеделски или животински продукти.
- 35 От член 17, параграф 1, буква е) във връзка с членове 23 и 24 от посочения регламент следва, че през преходния период към биологично производство, макар да се прилагат разпоредбите относно биологичния метод на производство, земеделските стопани нямат право да пускат на пазара животни и животински продукти, като използват отнасящи се до този метод обозначения при етикетирането и рекламата им.
- 36 От своя страна Регламент № 889/2008, с който се определят подробни правила за прилагането на Регламент № 834/2007, предвижда в съдържащата се в дял II от него и озаглавена „Разпоредби за прехода“ глава 5 конкретни преходни периоди към биологично производство в зависимост от вида земеделски или животински продукти.
- 37 Член 38, параграф 3 от Регламент № 889/2008, който се съдържа в споменатата глава 5, предвижда, че „пчелните продукти могат да бъдат продавани с означения за биологичния начин на производство само когато разпоредбите, посочени в настоящия регламент, са спазвани в течение най-малко на една година“.
- 38 От текста на тази разпоредба става ясно, че предвиденият в нея хармонизиран преходен период към биологично производство е минималният период, преди изтичането на който пчелните продукти не могат да бъдат продавани с означения за биологичния начин на производство. Член 38, параграф 4 от този регламент предвижда конкретен случай, в който това задължение за спазване на минимален преходен период може да не се прилага.

- 39 По-нататък, що се отнася до съдържащия се в член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент № 1305/2013 израз „първоначален период“, следва да се подчертае, че макар да го използва многократно, този регламент не дава определение за него. Регламенти № 834/2007 и № 889/2008 също не дават определение за този израз. С оглед на това той следва да се тълкува, като се вземат предвид обичайният му смисъл и контекстът, в който по принцип се използва (вж. по аналогия решения от 16 юли 2009 г., *Horvath*, C-428/07, EU:C:2009:458, т. 34, и от 27 февруари 2014 г., *van der Ham и van der Ham-Reijersen van Buuren*, C-396/12, EU:C:2014:98, т. 32).
- 40 В това отношение изразът „първоначален период“ обикновено се използва за обозначаване на период на започване. Член 29, параграф 3, първо изречение от Регламент № 1305/2013 предвижда обаче, че „[а]нгажиментите по настоящата мярка се поемат за период от пет до седем години“. Второто изречение от тази разпоредба обаче предвижда, че при предоставяне на помощ за преход към биологично земеделие държавите членки „могат“ да определят „по-кратък първоначален период, съответстващ на преходния период“.
- 41 Ето защо следва да се приеме, че с оглед на контекста на член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент № 1305/2013 понятието „първоначален период“ се отнася за период, през който земеделските стопани поемат ангажиментите по тази разпоредба и който може да бъде по-кратък от посочения в първото изречение от същия параграф период от пет до седем години.
- 42 Съгласно член 29, параграф 1 от Регламент № 1305/2013 земеделските стопани или групите земеделски стопани поемат тези ангажименти доброволно с оглед на получаване на помощ по мярката „Биологично земеделие“. Това са ангажименти за поддържане или преминаване към практиките и методите за биологично земеделие, определени в Регламент № 834/2007.
- 43 От това следва, че понятията „първоначален период“ и „преходен период“, съдържащи се в член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент № 1305/2013, нямат едно и също значение, доколкото „първоначалният период“ се отнася до първото поемане на ангажименти от бенефициера на предвиденото в тази разпоредба подпомагане, докато за второто понятие определение е дадено в член 17 от Регламент № 834/2007.
- 44 Следва да се припомни и че държавите членки прилагат Регламент № 1305/2013 чрез програмите си за подпомагане на развитието на селските райони и че този регламент им предоставя възможността да приемат съвкупност от мерки, имащи за цел да отговорят на приоритетите на Европейския съюз за развитие на селските райони. В този смисъл всяка държава членка следва да изготви или национална програма за развитие на селските райони за цялата си територия, или пакет от регионални програми, или и двете — национална програма и пакет от регионални програми, като тези програми осъществяват стратегия за изпълнение на приоритетите на Съюза за развитие на селските райони. От това следва, че Регламент № 1305/2013 оставя на държавите членки свобода на преценка относно реда и условията за прилагане на предвидените в него помощи. Посочената свобода на преценка може да се отнася и до организацията на националните програми за развитие на селските райони, както и до прилагането на изискванията на този регламент (вж. решение от 1 декември 2022 г., *ДЕЛИД*, C-409/21, EU:C:2022:946, т. 25—27 и 29, и цитираната съдебна практика).

- 45 Ето защо следва да се приеме, че предвид текста и контекста на член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент № 1305/2013, ако ангажиментите за поддържане или доброволно преминаване към практиките и методите на биологично земеделие са поети за период от пет до седем години, държавите членки могат за целите на отпускането на помощ за преход към биологично земеделие да определят по-кратък първоначален период, през който се поема този ангажимент, при условие че този период е съобразен с хармонизирания с Регламент № 889/2008 и релевантен *rationae materiae* преходен период. В случая това е определеният в член 38, параграф 3 от Регламент № 889/2008 минимален период от една година за преход към биологично пчеларство.
- 46 От изложеното следва, че държавите членки могат да предвидят, че приложимият минимален преходен период към биологично производство, хармонизиран и предвиден в Регламент № 889/2008, съвпада на територията им с максимална продължителност за предоставяне на финансово подпомагане за преход към биологично земеделие.
- 47 Що се отнася по същество до въпроса дали продължителността на прехода към биологично производство може да се определя единствено в зависимост от вида производство, а не според спецификата на всеки конкретен случай, достатъчно е да се припомни, че държавата членка трябва да се съобрази с член 17, параграф 1, буква в) от Регламент № 834/2007, съгласно който преходните периоди към биологично производство се определят в зависимост от вида земеделски или животински продукти, както и с Регламент № 889/2008, с който се определят подробни правила за прилагането на Регламент № 834/2007 и в дял II, глава 5 от който се определят конкретните периоди за преход към биологично производство в зависимост от вида земеделски или животински продукти. От член 38, параграф 3 от Регламент № 889/2008 следва, че за пчелните продукти има конкретно определен преходен период към биологично производство.
- 48 Следва да се припомни, че тези регламенти са задължителни в своята цялост и са пряко приложими във всички държави членки. Следователно държава членка не може да определя преходни периоди към биологично производство, различни от установените в Регламент № 889/2008 хармонизирани преходни периоди.
- 49 Изложените съображения се потвърждават от целите на правната уредба, от която е част член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент № 1305/2013.
- 50 Всъщност съгласно съображение 23 от този регламент с цел избягване на широкомащабно връщане на земеделските стопани към конвенционално земеделие, следва да се подпомагат мерки за преминаване към биологично земеделие и за поддържането му. Освен това плащанията следва да допринасят за покриването на направените допълнителни разходи и пропуснатите доходи, произтичащи от поетия ангажимент, и следва да покриват единствено онези ангажименти, които надхвърлят приложимите задължителни стандарти и изисквания. Накрая, държавите членки следва също да гарантират, че плащанията за земеделските стопани не водят до двойно финансиране по Регламент № 1305/2013 и по Регламент № 1307/2013.

51 С оглед на всички изложени съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент № 1305/2013 трябва да се тълкува в смисъл, че:

- допуска национална разпоредба, която ограничава възможността за получаване на финансово подпомагане за преход към биологично земеделие до минималния преходен период, предвиден в член 38, параграф 3 от Регламент № 889/2008,
- така държавите членки могат да определят максимален срок за предоставяне на подпомагане за преход към биологично земеделие, като се съобразят с конкретния преходен период, който, както предвижда член 17, параграф 1, буква в) от Регламент № 834/2007, се определя от уредбата на Европейския съюз в зависимост само от вида земеделски или животински продукти,
- държавите членки могат следователно да решат, че преходът към биологично земеделие дава основание за подпомагане за по-кратък период от предвидения в член 29, параграф 3, първо изречение от Регламент № 1305/2013 период от пет до седем години.

По съдебните разноски

52 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (десети състав) реши:

Член 29, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета

трябва да се тълкува в смисъл, че

- допуска национална разпоредба, която ограничава възможността за получаване на финансово подпомагане за преход към биологично земеделие до минималния преходен период, предвиден в член 38, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията от 5 септември 2008 година за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти по отношение на биологичното производство, етикетирането и контрола,
- така държавите членки могат да определят максимален срок за предоставяне на подпомагане за преход към биологично земеделие, като се съобразят с конкретния преходен период, който, както предвижда член 17, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 година относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент

(ЕИО) № 2092/91, се определя от уредбата на Европейския съюз в зависимост само от вида земеделски или животински продукти,

- **държавите членки могат следователно да решат, че преходът към биологично земеделие дава основание за подпомагане за по-кратък период от предвидения в член 29, параграф 3, първо изречение от Регламент № 1305/2013 период от пет до седем години.**

Подписи